SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” **Grupa A**

Autor nieznany

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 19

10 zadań, 19 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kiedy – według słów Śmierci z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” – rozpoczęło się jej istnienie?

(A) gdy Ewa, namówiona przez złego ducha, ruszyła zakazany owoc – Śmierć była w tym jabłku

(B) gdy Kain z zazdrości zabił Abla i po raz pierwszy przelała się ludzka krew na ziemi

(C) podczas potopu zesłanego na ludzkość, gdy wody zatopiły grzeszny rodzaj ludzki poza Noem

(D) w chwili stworzenia świata, zanim powstał człowiek, jako część Bożego porządku

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

O co – według „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” – mistrz Polikarp prosił Boga?

(A) o długie i zdrowe życie

(B) o to, by ujrzeć śmierć w jej prawdziwej postaci

(C) o nieśmiertelność dla siebie i swoich uczniów

(D) o mądrość potrzebną do nauczania

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Kto – według słów Śmierci w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” – jako jedyny zwyciężył jej kosę?

(A) mądry Salomon, który przechytrzył Śmierć

(B) mocny Sampson, który rozerwał jej kosę

(C) Chrystus, który trzeciego dnia ożył

(D) mistrz Polikarp, który modlił się o jej widok

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj grupę ludzi do przewinienia, które zarzuca jej Śmierć w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”.

1. karczmarze	...	A. uciekają z klasztoru i żyją według własnej woli
2. plebani	...	B. za dużo piją piwa i mają grube szyje
3. sędziowie	...	C. źle nalewają piwo
4. źli mnisi	...	D. biorą dary od złoczyńców i przewracają wyroki

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Utwór ma formę (1) _____, czyli rozmowy dwóch postaci, a ukazana w nim równość wszystkich stanów wobec śmierci wiąże go z motywem (2) _____, czyli tańca śmierci.

(1) listu / traktatu / dialogu / monologu

(2) vanitas / contemptus mundi / danse macabre / ars moriendi

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Na podstawie prologu „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" wskaż, do kogo zwraca się autor, i wyjaśnij, jaki cel stawia przed swoim utworem.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wskaż dwa elementy komiczne w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" i wyjaśnij, jaką funkcję pełni humor w utworze o śmierci.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

> barzo („Czemu się tako barzo lękasz?"), wszytki („Wszytki świecskie miłostniki"), uźrzał („Uźrzał człowieka nagiego"), żywota zbawi („Każdego żywota zbawi")

Wyjaśnij współczesne znaczenie wyrazów z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" podanych poniżej. Zwróć uwagę na to, jak zmieniło się znaczenie wyrażenia z czasownikiem zbawić.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego zmartwychwstanie Chrystusa jest w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" wyjątkiem od władzy Śmierci i jakie ma to znaczenie dla wymowy utworu.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Śmierć w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" wymienia Salomona, Absolona, Sampsona i Wietrzycha. Wyjaśnij, co łączy te postacie i czemu służy ich przywołanie.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozmowa-mistrza-polikarpa

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” **Grupa B**

Autor nieznany

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 19

10 zadań, 19 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kto – według słów Śmierci w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” – choć ją poznaje, nie lęka się jej?

(A) dobrzy mnisi, którzy wiodą dobry żywot
(B) karczmarze, którzy uczciwie leją piwo
(C) sędziowie, którzy sądzą sprawiedliwie
(D) rycerze, którzy ochoczo ruszają do bitwy

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Co – według Śmierci z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” – mogą zdziałać lekarze i ich leki?

(A) uwalniają ludzi od śmierci, jeśli chory przyjmie odpowiednie zioła
(B) nic, bo lekarze są pierwszymi ofiarami Śmierci
(C) mogą pomóc tylko na krótki czas, bo przeciw śmierci nie ma żadnego ziela
(D) chronią przed śmiercią tylko ludzi dobrych

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

W „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” Śmierć przedstawiona jest jako:

(A) piękna, młoda kobieta kusząca ludzi bogactwem i ziemskimi rozkoszami
(B) obojętny, niewidzialny los, o którym się nie mówi wprost, lecz jedynie aluzyjnie
(C) wychudzona, groźna postać, która demaskuje próżność i grzechy wszystkich stanów
(D) anioł w białej szacie prowadzący dusze prosto do nieba bez sądu Bożego

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj dawny wyraz z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” do jego współczesnego znaczenia.

1. lice	...	A. uczeń
2. żak	...	B. mgnienie oka
3. ocemgnienie	...	C. dary
4. poczty	...	D. twarz

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Karczmarzom, którzy źle piwa dają, Śmierć będzie lać w gardło (1) _____. Szlachcicom odbierze strzały i kołczany, a zostawi ich w jednej (2) _____.

(1) smołę / siarkę / ocet / ołów
(2) koszulce / opończy / sukmanie / czapce

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jaką funkcję pełni motyw danse macabre (tańca śmierci) obecny w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią".

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jakie wady karczmarzy i sędziów piętnuje Śmierć w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" i jaką karę im zapowiada.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Na podstawie „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" wyjaśnij, co autor krytykuje w postępowaniu części duchownych. Podaj dwa przykłady.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego – według Śmierci z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" – lekarstwa nie mogą uchronić człowieka przed śmiercią i od czego zależy czas życia.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym – według Śmierci z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" – różni się śmierć człowieka dobrego od śmierci człowieka złego.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozmowa-mistrza-polikarpa

Sprawdzian z „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **C**

4. (4 pkt) **1–C, 2–B, 3–D, 4–A** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) **(1) dialogu; (2) danse macabre** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Autor najpierw prosi Boga („Gospodzinie wszechmogący”) o pomoc w złożeniu dzieła, a potem wzywa: „Wszytcy ludzie, posłuchajcie, / Okrutność śmirci poznajcie!”. Utwór ma powstać „Ku twej fały rozmnożeniu, / Ku ludzkiemu polepszeniu”, czyli na chwałę Boga i dla poprawy ludzi. Ma więc cel dydaktyczny – przypomnieć o śmierci, by ludzie lepiej żyli.
Punktacja: 1 pkt – adresaci: Bóg (prośba o pomoc w napisaniu dzieła) oraz wszyscy ludzie (wezwanie do słuchania). 1 pkt – cel: chwała Boża i poprawa ludzi – utwór ma pouczać o okrutności śmierci i skłaniać do przemiany życia (cel dydaktyczny, moralizatorski). Maks. 2 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Komiczne jest to, że Śmierć drwi z leżącego mistrza i pyta go, czy nie rozumie po polsku. Zabawna jest też jego propozycja, że upiecze jej dobry kołacz, żeby się dała przeprosić. Humor oswaja lęk przed śmiercią, przyciąga uwagę słuchaczy i wzmacnia satyrę na ludzkie wady, a razem z grozą tworzy groteskę.
Punktacja: 1 pkt – dwa trafne elementy komiczne (np. drwiny Śmierci z przerażonego mistrza, pytanie, czy nie rozumie po polsku; propozycja przekupienia Śmierci kołaczem; rada mistrza, by Śmierć wypociła się w łaźni; obraz złego mnicha galopującego na koniu i przewracającego kozły; kara dla karczmarzy – smoła w gardło). 1 pkt – funkcja: oswojenie lęku przed śmiercią, przyciągnięcie uwagi odbiorcy, wzmocnienie satyry na stany, połączenie grozy i komizmu (groteska). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Barzo znaczy bardzo, wszytki – wszystkie, uźrzał – ujrzał, zobaczył. Wyrażenie „Każdego żywota zbawi” znaczy: każdego pozbawi życia. W staropolszczyźnie „zbawić” (czegoś) znaczyło pozbawić, a dziś „zbawić” to uratować, zapewnić zbawienie – znaczenie się zmieniło.
Punktacja: 2 pkt – cztery poprawne objaśnienia: barzo – bardzo; wszytki – wszystkie, wszystkich; uźrzał – ujrzał, zobaczył; żywota zbawi – pozbawi życia (dawne „zbawić” = pozbawić, dziś „zbawić” = wybawić, zapewnić zbawienie). 1 pkt – trzy poprawne objaśnienia. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Śmierć przyznaje, że kosę „naruszyła”, gdy uśmierciła Chrystusa, bo była w nim Boska siła – ożył trzeciego dnia, a ona straciła wtedy swoją moc. Dzięki temu utwór nie jest tylko obrazem grozy: pokazuje, że śmierć nie ma ostatniego słowa, a człowiek, który żyje dobrze, może liczyć na zbawienie.
Punktacja: 1 pkt – Chrystus jako jedyny zwyciężył kosę Śmierci, bo była w nim Boska siła – ożył trzeciego dnia, a Śmierć straciła wtedy moc. 1 pkt – znaczenie: dla chrześcijanina śmierć nie jest ostateczna; groza śmierci łączy się z nadzieją zbawienia (dobrzy idą w niebieskie radości). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Salomon był mądry, Absolon piękny, Sampson bardzo silny, a Wietrzych był olbrzymem. Śmierć mówi, że wszystkich ich pomorzyła. Przykłady pokazują, że ani mądrość, ani uroda, ani siła nie chronią przed śmiercią – wobec niej wszyscy są równi.
Punktacja: 1 pkt – każda postać ma wyjątkowy przymiot: Salomon – mądrość, Absolon – urodę, Sampson – siłę, Wietrzych – olbrzymią postać. 1 pkt – funkcja: żaden przymiot (mądrość, piękno, siła) nie chroni przed śmiercią – wszyscy są wobec niej równi. Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **C**

4. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) **(1) smołę; (2) koszulce** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Motyw danse macabre przypomina, że śmierć jest wspólnym losem wszystkich ludzi bez wyjątku — zarówno papieża, króla, jak i żebraka czy chłopa — niezależnie od bogactwa, władzy czy pozycji społecznej. Ma to funkcję dydaktyczną: przestrzega przed pychą i przywiązaniem do dóbr doczesnych, przypomina o nieuchronności śmierci i skłania do pobożnego, cnotliwego życia, by dobrze przygotować się na sąd ostateczny.
Punktacja: Wskazanie idei — równość wszystkich ludzi wobec śmierci niezależnie od stanu i majątku (1 pkt) + wskazanie funkcji dydaktycznej — przypomnienie o przemijaniu i wezwanie do pobożnego życia (1 pkt). Maks. 2 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Karczmarze, „co źle piwa dają", oszukują klientów – Śmierć zapowiada, że w jej szkole będzie im „lać w gardło smołę". Sędziowie przewracają wyroki i biorą dary od złoczyńców – na sądzie Bożym wszystko to „będzie wzjawiono / I ciężko pomszczono". Kara odpowiada winie, a utwór staje się satyrą na nieuczciwych przedstawicieli stanów.
Punktacja: 1 pkt – karczmarze: źle nalewają piwo (oszukują gości); kara – Śmierć będzie im lać w gardło smołę. 1 pkt – sędziowie: błądzą w wyrokach, przewracają sądy, biorą dary od złoczyńców (przekupstwo); kara – na sądzie Bożym wszystko zostanie ujawnione i ciężko pomszczone. Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Autor krytykuje plebanów „s miąszą szyją, / Jiżto barzo piwo piją", czyli obżarstwo i pijaństwo duchownych. Piętnuje też złych mnichów, którzy uciekają z klasztoru i żyją według swojej woli, jeżdżą konno i biegają, zamiast przestrzegać reguły.
Punktacja: 1 pkt za każdy trafny przykład z tekstu (maks. 2): plebani z grubymi szyjami, którzy dużo piją piwa; źli mnisi uciekający z klasztoru i żyjący według własnej woli; mnich galopujący na koniu i przewracający kozły; odebranie opatowi kapicy, kożucha, płaszcza – krytyka zbytku. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Śmierć mówi, że leki mogą pomóc „na mały czas", ale przeciw niej nie ma ziela w ogrodzie i nawet lekarz w końcu trafi do jej szkoły. Człowiek żyje tak długo, jak trwa wola Boża – „A poki jest wola Boża" – i dopóki nie przyjdzie godzina Śmierci.
Punktacja: 1 pkt – lekarstwa pomagają tylko na krótko, przeciw śmierci nie ma ziela, każdy i tak umrze, lekarz też trafi do szkoły Śmierci. 1 pkt – czas życia zależy od woli Bożej (człowiek żyje, dopóki trwa wola Boża i nie nadejdzie godzina śmierci). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Śmierć mówi: „Mam moc nad ludźmi dobremi, / Ale więcej nade złemi". Dobry człowiek, choć umiera, nic nie traci – pozbywa się ziemskiego smutku i idzie do niebieskich radości. Zły cierpi bardziej – temu, kto najwięcej czyni zła, Śmierć łamie kości, a złego mnicha daje czartom na ofiarę.
Punktacja: 1 pkt – Śmierć ma moc nad dobrymi, ale większą nad złymi; kto czyni więcej zła, temu łamie kości. 1 pkt – dobry nic nie traci przez śmierć, pozbywa się ziemskiego smutku i idzie do niebieskich radości; źli trafiają do piekła / do czartów. Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 19 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–19 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozmowa-mistrza-polikarpa**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.